

Sygn. akt VU 275/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

11 stycznia 2023 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Wiesław Jakubiec

Sędziowie/Ławnicy: -/-

Protokolant : sekretarz sądowy Izabela Niedobecka-Kępa

po rozpoznaniu 11 stycznia 2023 roku w Rybniku

na rozprawie

sprawy (...) sp. z o.o. sp.k.

przy udziale ubezpieczonej W. P. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o zasiłek chorobowy i macierzyński

na skutek odwołania (...) sp. z o.o. sp.k.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 30 listopada 2021 roku

sygn. (...)

1. oddała odwołanie,

2. zasądza od (...) sp. z o.o. sp.k. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt **VU 275/22**

UZASADNIENIE

Decyzją z 30 listopada 2021 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził (adresat-płatnik (...) Sp. z o.o. Sp. k.), że podstawa wymiaru przysługującego ubezpieczonemu pracownikowi W. P. (1) zasiłku chorobowego od 3 lutego 2021 roku do 14 sierpnia 2021 roku i zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego za 15 sierpnia 2021 roku wynosi 2.525,58 zł. W uzasadnieniu wskazał, że podstawa wymiaru zasiłku chorobowego i zasiłku macierzyńskiego stanowi przychód za grudzień 2020 roku po pomniejszeniu o potrącone pracownikowi składki na ubezpieczenie społeczne bez uzupełnienia, z uwagi na niezdolność do pracy powstałą przed upływem pełnego kalendarzowego miesiąca zatrudnienia i brak 3 miesięcy kalendarzowych przerwy między okresami pobierania zasiłków.

W odwołaniu strona odwołująca wniosła o zmianę decyzji w całości poprzez orzeczenie, iż zastosowanie mają przepisy art. 37 ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, a także ustalenie, że ubezpieczonej stawka dzienna zasiłku chorobowego od 3 lutego 2021 roku do 14 sierpnia 2021 roku wynosiła 150,35 zł, a stawka dzienna zasiłku macierzyńskiego za 15 sierpnia 2021 roku wynosiła 41,08 zł, a także zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazała, że nie zgadza się z wydaną decyzją i zastosowaniem wewnętrznego komentarza organu, zarzucając tym samym błędną wykładnię art. 37 ust. 1 ustawy zasiłkowej i uznanie, że pracownikowi pracującemu za granicą, będącego pracownikiem polskiego pracodawcy, nie przysługuje prawo do uzupełnienia wynagrodzenia. Według odwołującej, ubezpieczona przepracowała 7 dni. Podniosła, że ubezpieczona została zatrudniona 23 listopada 2020 roku, a w następnym miesiącu otrzymała zwolnienie lekarskie z uwagi na ciążę, umowa o pracę została zawarta do czasu porodu, tj. do 15 sierpnia 2021 roku. Wskazała, że jako pracodawca postąpiła zgodnie prawem i wyszczególniła szczegółowo czas pracy pracownicy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie podtrzymując wcześniejsze twierdzenia oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 22.04.2022 r. tut. Sąd oddalił odwołanie strony odwołującej (sygn. akt V U 31/22).

Po wniesieniu apelacji przez stronę odwołującą, Sąd Okręgowy w Rybniku wyrokiem z dnia 14.09.2022 r. (sygn. akt IV Ua 14/22) uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania tut. Sądowi, wskazując uchylenie następuje z przyczyn innych niż wskazane w apelacji, gdyż w ocenie Sądu Okręgowego oprócz adresata decyzji (odwołującego (...)) sp. z o.o. sp. k.) i organu, uczestnikiem postępowania jest także ubezpieczona W. P. (1), której tut. Sąd nie doręczył odwołania i odpowiedzi na odwołanie oraz bez jej zgody rozpoznał sprawę przed wyznaczoną godziną posiedzenia, co prowadzi do nieważności postępowania o której mowa w art. 379 pkt 5 kpc.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczona W. P. (1) była zatrudniona u odwołującej (...) sp. z o.o. sp. k. w okresie od 23 listopada 2020 roku do 15 sierpnia 2021 roku w pełnym wymiarze czasu pracy, zatrudniona na podstawie umowy o pracę tymczasową, wykonująca pracę za granicą i z tego tytułu podlegała ubezpieczeniu chorobowemu.

W grudniu 2020 roku ubezpieczona od 1 do 4 grudnia 2020 roku świadczyła na rzecz odwołującej pracę, od 7 do 14 grudnia 2020 roku była niezdolna do pracy z powodu ciąży, od 15 do 17 grudnia 2020 roku ponownie świadczyła na rzecz odwołującej pracę, od 18 do 19 grudnia 2020 roku ubezpieczona miała usprawiedliwioną niepłatną nieobecność w pracy, a od 21 do 31 grudnia 2020 roku była ponownie niezdolna do pracy. Po tej dacie ubezpieczona z powodu ciąży miała orzeczoną ciągłą niezdolność do pracy aż do momentu porodu. Ubezpieczona przepracowała w grudniu 2020 r. 7 z 21 dni do przepracowania, tj. 65:33 godz. z 168 godz.

Od 7 grudnia 2020 roku do 14 grudnia 2020 roku, od 21 grudnia 2020 roku do 23 grudnia 2020 roku i od 28 grudnia 2020 roku do 2 lutego 2021 roku odwołująca wypłaciła ubezpieczonej wynagrodzenie na podstawie art. 92 k.p., a od 3 lutego 2021 roku do 14 sierpnia 2021 roku zasiłek chorobowy w wysokości 100% podstawy wymiaru. Podstawę wymiaru świadczeń wypłacanych ubezpieczonej płatnik określał uwzględniając zasadę uzupełniania wynagrodzenia.

15 sierpnia 2021 roku W. P. (1) urodziła dziecko, a odwołująca zaczęła wypłacać zasiłek macierzyński w wysokości 80% podstawy wymiaru.

Decyzją z 30 listopada 2021 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, że podstawa wymiaru przysługującego ubezpieczonej W. P. (1) zasiłku chorobowego od 3 lutego 2021 roku do 14 sierpnia 2021 roku i zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego za 15 sierpnia 2021 roku wynosi 2.525,58 zł.

Dowód: akta organu rentowego, a w nich: wniosek o zasiłek macierzyński, odpis skróconego aktu urodzenia, zaświadczenie płatnika składek z 26.08.2021 r., decyzja z 30.11.2021 r., zaświadczenie płatnika składek z 13.10.2021 r.,

pismo ogólne do ZUS z 28.11.2021 r., pismo płatnika składek z 03.11.2021 r., karta zasiłkowa, decyzja ZUS z 30.11.2021 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci w/w dokumentów, których prawdziwości strony nie kwestionowały, dowody te tworzyły spójny i logiczny obraz przedstawiający stan faktyczny sprawy.

Sąd pominął dowód z przesłuchania W. P. (1), gdyż pomimo wezwania na termin rozprawy, W. P. nie stawiła bez usprawiedliwienia oraz nie ustosunkowała się do odwołania i odpowiedzi na odwołanie.

Sąd zważył:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2014 r., poz. 159 j.t. ze zm.) jeżeli niezdolność do pracy powstała przed upływem pełnego miesiąca kalendarzowego ubezpieczenia chorobowego, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi wynagrodzenie, które ubezpieczony będący pracownikiem osiągnąłby, gdyby pracował pełny miesiąc kalendarzowy.

Zgodnie z art. 3 pkt 3 ww. ustawy, użyte w ustawie określenie oznacza wynagrodzenie - przychód pracownika stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, po odliczeniu potrąconych przez pracodawcę składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe oraz ubezpieczenie chorobowe.

Zaś zgodnie z art. 43 w zw. z art. 47 ww. ustawy, podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż miesiąc kalendarzowy. Przepisy art. 36-42 i art. 45 stosuje się odpowiednio przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku wyrównawczego, zasiłku macierzyńskiego, zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego i zasiłku opiekuńczego, a do świadczenia rehabilitacyjnego także art. 46.

Przy obliczaniu podstawy wymiaru zasiłku przysługującego pracownikowi wykonującemu pracę za granicą stosuje się ogólne zasady przewidziane dla pracowników, lecz z uwzględnieniem pewnych odstępstw, które wiążą się ze specyfiką ustalania podstawy wymiaru składek społecznych u osób oddelegowanych czasowo do pracy za granicę. W przypadku takich osób bowiem nie zawsze przychód faktycznie otrzymany jest przyjmowany do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, w tym ubezpieczenie chorobowe. Należy mieć tu na względzie zwolnienie ze składek części wynagrodzenia delegowanego. Wyłączona z podstawy składkowej jest część wynagrodzenia pracowników, których przychód jest wyższy niż przeciętne miesięczne – prognozowane na dany rok kalendarzowy – wynagrodzenie w gospodarce zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców. Wynosi ona równowartość diety przysługującej z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju za każdy dzień pobytu, określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tym zastrzeżeniem, że tak ustalony miesięczny przychód tych osób, stanowiący podstawę wymiaru składek, nie może być niższy od kwoty tego przeciętnego wynagrodzenia. Jeżeli faktyczny przychód pracownika jest wyższy od przeciętnego wynagrodzenia, to przy ustalaniu kwoty, która zostanie wykazana jako podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, przychód pracownika jest pomniejszany o równowartość urzędowych diet przysługujących z tytułu zagranicznych podróży służbowych za każdy dzień pobytu. Tak ustalony miesięczny przychód tych osób, który stanowi podstawę wymiaru składek, nie może być niższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia. Kwota minimalnej podstawy wymiaru składek jest w każdym przypadku równa pełnej kwocie przeciętnego wynagrodzenia i nie ulega zmniejszeniu proporcjonalnie do okresu przebywania za granicą, jeżeli pracownik przebywał poza granicami Polski tylko przez część miesiąca, ani za okres, za który nie otrzymywał wynagrodzenia, np. w związku z pobieraniem przez część miesiąca zasiłku.

Jeżeli miesięczny przychód pracownika nie przewyższa kwoty przeciętnego wynagrodzenia, to podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracownika wykonującego pracę za granicą stanowi jego faktyczny przychód (bez pomniejszania o równowartość diet). Przy ustalaniu, czy przychód pracownika jest wyższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia, czy nie przewyższa tej kwoty, bierze się pod uwagę łączny przychód pracownika uzyskany w danym miesiącu, a więc zarówno za pracę za granicą, jak i za pracę w Polsce, o ile osoba ta w tym samym miesiącu wykonywała pracę w Polsce i za granicą.

Właśnie ze względu na szczególne zasady ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne osób wykonujących pracę za granicą podstawę wymiaru przysługujących tym pracownikom zasiłków wyznacza się według zmodyfikowanych reguł. Są one następujące :

- wypłacone pracownikowi w danym miesiącu, łącznie z wynagrodzeniem podstawowym za ten miesiąc, składniki wynagrodzenia przysługujące za inny miesiąc (np. wynagrodzenie za godziny nadliczbowe wypłacone za dwa ostatnie miesiące, podwyżka miesięcznego wynagrodzenia wypłacona z okresem wstecznym) są traktowane tak, jak wynagrodzenie za miesiąc, za który jest wypłacone podstawowe wynagrodzenie miesięczne;
- składniki przysługujące za okresy dłuższe niż miesiąc (np. kwartał, rok) są traktowane tak, jak składniki przysługujące za okresy miesięczne i są uwzględniane łącznie z „podstawowym” wynagrodzeniem za dany miesiąc;
- nie wyłącza się składników wynagrodzenia, do których pracownik zachowuje prawo za okres pobierania zasiłków;
- nie wyłącza się składników wynagrodzenia przysługujących pracownikowi do określonego terminu;
- nie uzupełnia się wynagrodzenia w związku z usprawiedliwioną nieobecnością w pracy.

Te specyficzne reguły ustalania podstawy wymiaru zasiłków dla pracowników delegowanych dotyczą wszystkich przypadków, a więc zarówno takich, gdy miesięczny przychód pracownika jest wyższy niż kwota przeciętnego wynagrodzenia, jak i tych, kiedy miesięczny przychód pracownika nie przewyższa tej kwoty.

Przy obliczaniu podstawy wymiaru zasiłku przysługującego pracownikowi wykonującemu pracę za granicą nie ma zastosowania zasada dotycząca uzupełniania wynagrodzenia, jeżeli pracownik z przyczyn usprawiedliwionych nie przepracował wszystkich dni w miesiącu, ale przepracował co najmniej połowę obowiązkowego czasu pracy albo gdy jego niezdolność do pracy powstała przed upływem pełnego kalendarzowego miesiąca zatrudnienia. Do ustalenia podstawy wymiaru zasiłku przyjmuje się więc przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe po pomniejszeniu o potrącone pracownikowi składki na ubezpieczenia społeczne, bez uzupełniania. Dotyczy to zarówno przypadku, w którym miesięczny przychód pracownika przewyższa kwotę przeciętnego wynagrodzenia, jak i gdy nie przekracza tej kwoty.

Przepisy o podstawie wymiaru zasiłku chorobowego stosuje się odpowiednio do podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego.

Bezspornym faktem jest, że ubezpieczona W. P. (1) nie przepracowała u odwołującej okresu 12 miesięcy kalendarzowych, które poprzedzałyby miesiąc, w którym powstała jej niezdolność do pracy. Co więcej, nie przepracowała żadnego pełnego miesiąca kalendarzowego, a jedynie kilka dni. Ubezpieczona została zatrudniona 23 listopada 2020 roku, a niezdolna do pracy była już od 7 grudnia 2020 roku. W miesiącu grudzień 2020 roku, przepracowała jedynie 7 z 21 dni do przepracowania.

W niniejszej sprawie przy obliczeniu podstawy wymiaru zasiłku przysługującego ubezpieczonej wykonującej pracę za granicą nie należy stosować zasady uzupełnienia wynagrodzenia, gdyż jej niezdolność do pracy powstała przed upływem pełnego kalendarzowego miesiąca zatrudnienia. W tej sytuacji podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi przychód jaki osiągnęła w XII 2020 r. stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe po pomniejszeniu o potrącone pracownikowi składki na ubezpieczenia społeczne. Błędna jest zatem

wyliczona przez płatnika stawka dzienna zasiłku chorobowego ubezpieczonej od 3 lutego 2021 roku do 14 sierpnia 2021 roku - 150,35 zł, i stawka dzienna zasiłku macierzyńskiego za 15 sierpnia 2021 roku -41,08 zł. Z uwagi na brak 3 miesięcy kalendarzowych przerwy między okresami pobierania zasiłków oraz w związku z tym, że niezdolność do pracy powstała przed upływem pełnego kalendarzowego miesiąca zatrudnienia, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego i zasiłku macierzyńskiego stanowi przychód w wysokości 2.926,85 zł po pomniejszeniu o potrącone pracownikowi składki na ubezpieczenia społeczne bez uzupełnienia, tj. 2.525,58 zł, A zatem organ rentowy prawidłowo wyliczył należną podstawę wymiaru zasiłków, która jest adekwatna do okresu podlegania ubezpieczeniu chorobowemu przez ubezpieczoną, otrzymanego wynagrodzenia i czasu świadczonej pracy. Na marginesie wskazać należy, iż istnieje duże prawdopodobieństwo, że ubezpieczona zatrudniła się (została zatrudniona) będąc świadomą, że de facto nie będzie świadczyć pracy, gdyż z powodu ciąży orzeczoną będzie miała niezdolność do pracy i liczyła, że otrzyma świadczenia wyliczone według wysokiej podstawy wymiaru.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie wskazanego przepisu oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie (pkt 1 wyroku).

Z kolei na podstawie art. 98 k.p.c. i § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym w dacie wszczęcia postępowania Sąd zasądził od (...) Sp. z o.o. Sp. k. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2 wyroku).